

การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึง
ประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก

The Development of Academic Administration Model to Support the
Desirable Characteristic of Nursing Students in the 21st Century

Praboromarajchanok Institute

วราภรณ์ ศรีจันทร์पाल¹, สมบัติ นพรัตน์²

สันติ บุรณะชาติ³ และ นำฝน กันมา⁴

Waraporn Srijanpal¹, Sombat Nopatak²

Santi Buranachart³ and Numfon Gunma⁴

วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

School of Education, University of Phayao

Email: raporn230815@gmail.com

Received April 18, 2022; Revised May 23, 2022; Accepted June 9, 2022

Abstract

This research aimed at developing and evaluating an academic administration model to enhance desirable characteristics of nursing students in the 21st century at the Praboromarajchanok Institute. The research applied a mixed-methods design composed of three steps: 1) exploring the condition of academic administration to enhance desirable characteristics of nursing students in the 21st century. The sample consisted of 175 academic administrators. The data were analyzed using means and standard deviations. The guidelines of academic administration to enhance desirable characteristics of nursing students in the 21st century were explored among 10 academic administrators, and data were analyzed using a content analysis. 2) Constructing and validating the model using the data obtained in step one and validating the model by nine expert panels. 3) Evaluating the model among 123 academic administrators. The research found that the model of academic administration to enhance desirable characteristics of nursing students in the 21st century consisted of six components: 1) the context of academic administration, principles, objectives, and success factors of the model; 2) input factors; 3) processes; 4) outputs; 5) outcomes; and 6)

feedbacks. The expert opinions indicated that the model was appropriate. The academic administrators agreed that the feasibility of the model was high and its usefulness was at the highest level. Therefore, the model should be disseminated for further implementation in academic administration to enhance the desirable characteristics of nursing graduates in the 21st century.

Keywords: Academic Administration; Desirable Characteristic; Nursing Students; 21st Century

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาและประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก โดยเป็นการวิจัยและพัฒนาที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน มีวิธีดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารงานวิชาการจำนวน 175 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและศึกษาแนวทางของการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้บริหารงานวิชาการ จำนวน 10 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา 2) การสร้างรูปแบบโดยนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 มาয়ร่าง และตรวจสอบรูปแบบโดยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน และ 3) การประเมินรูปแบบ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารงานวิชาการ จำนวน 123 คน ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) บริบทของการบริหารงานวิชาการ หลักการ วัตถุประสงค์ และปัจจัยสู่ความสำเร็จของรูปแบบ 2) ปัจจัยนำเข้า 3) กระบวนการ 4) ผลผลิต 5) ผลลัพธ์ และ 6) ข้อมูลย้อนกลับ โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 มีความเหมาะสม และผู้บริหารงานวิชาการมีความเห็นว่าการนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการไปใช้มีความเป็นไปได้สูงในระดับมาก และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นจึงควรนำรูปแบบไปขยายผลในการใช้เพื่อบริหารงานวิชาการให้ได้บัณฑิตพยาบาลที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ; คุณลักษณะที่พึงประสงค์; นักศึกษาพยาบาล; ศตวรรษที่ 21

บทนำ

โลกยุคแห่งศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ มีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีนวัตกรรมจึงต้องการแรงงานที่มีความรู้และทักษะขั้นสูง ทำให้หลายประเทศตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้และทักษะมากขึ้นดังนั้นการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 ต้องปรับเปลี่ยนจุดมุ่งหมายเพื่อ พัฒนาด้านความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนให้สามารถทำงานที่ใช้ทักษะการคิดขั้นสูง และใช้ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีมากขึ้น (Chiangkul, 2016)

สถาบันพระบรมราชชนก สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นสถาบันการศึกษาที่ผลิตพยาบาลวิชาชีพได้สังเกตเห็นความสำคัญของการพัฒนาบัณฑิตพยาบาลให้มีคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีความซับซ้อนของบริบททางด้านสุขภาพ ได้แก่ การเข้าสู่สังคมสูงอายุ การเกิดโรคติดต่ออุบัติใหม่ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ดังนั้นพยาบาลซึ่งเป็นกลุ่มบุคลากรที่สำคัญจึงต้องได้รับการพัฒนาด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ (Turale, 2011) ซึ่งทักษะศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 3Rs x 7Cs โดย 3Rs ได้แก่ Reading (การอ่าน) (W) Riting (การเขียน) และ (A) Rithmetic (คณิตศาสตร์) ส่วน 7Cs ได้แก่ 1) Critical Thinking and Problem Solving (การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา) 2) Creativity and Innovation (การคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม) 3) Cross-Cultural Understanding (ความเข้าใจความต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์) 4) Collaboration, Teamwork and Leadership (ความร่วมมือการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ) 5) Communications, Information and Media Literacy (การสื่อสารสารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ) 6) Computing and ICT Literacy (คอมพิวเตอร์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) และ 7) Career and Learning Skills (อาชีพและทักษะการเรียนรู้) (Trilling & Fadel (2009) และจากการศึกษาของ Chantra & Sarakshetrin (2017) เกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี สุราษฎร์ธานี พบว่า ทักษะการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 ภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำตามลำดับ ดังนี้ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา, ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม และทักษะความร่วมมือการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ นอกจากนี้ผู้ใช้บัณฑิตในปัจจุบันยังต้องการบัณฑิตพยาบาลที่สามารถปฏิบัติงานกับทีมสุขภาพในทุกสถานการณ์โดยสามารถบูรณาการกับแนวทางเดิมในการปฏิบัติการพยาบาลได้ (The National Advisory Council on Nurses Education and Practice [NACNEP], 2010)

ทั้งนี้ จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า อาจมีปัญหาในด้านการบริหารการศึกษา การจัดการเรียน การสอนของสถาบันพระบรมราชชนกให้ก้าวทันและนำการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งการวางรากฐานเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ต้องมีการวางระบบการบริหารการศึกษา คุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นหัวใจหลักของภารกิจการบริหารสถาบันการศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาล ในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก ซึ่งผลจากการศึกษาดังกล่าวจะเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยให้ผู้บริหารงานวิชาการ และผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการบริหารงานวิชาการเพื่อให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ขั้นกับผู้เรียนระหว่างที่กำลังศึกษาและเพื่อวางรากฐานให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์หลังสำเร็จการศึกษา อันจะนำไปสู่การสร้างบุคลากรด้านสุขภาพที่มีคุณภาพให้กับสถาบันพระบรมราชชนกและทำให้องค์กรมีความเป็นเลิศทางวิชาการต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาและประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัย ประกอบด้วย แนวคิดและทฤษฎีการบริหารงานวิชาการ การบริหารด้วยวงจรคุณภาพ PDCA การบริหารทางการอุดมศึกษา การบริหารแบบมีส่วนร่วม ทฤษฎีระบบ รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย คือ วิทยาลัยพยาบาล สังกัด สถาบันพระบรมราชชนก จำนวน 30 วิทยาลัย ได้แก่ ผู้อำนวยการวิทยาลัย จำนวน 30 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 30 คน และหัวหน้าภาควิชา จำนวน 120 คน จำนวน 30 วิทยาลัย รวมทั้งสิ้น 180 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ วิทยาลัยพยาบาล สังกัด สถาบันพระบรมราชชนก จำนวน 21 วิทยาลัย ได้แก่ ผู้อำนวยการวิทยาลัยจำนวน 21 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 21 คนและหัวหน้าภาควิชา จำนวน 81 คน รวมทั้งสิ้น 123 คน โดยวิธีกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จากประชากร จำนวน 180 คน เทียบขนาดที่จำนวน 180 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 123 คน ดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) เพื่อกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง และทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

ขอบเขตด้านพื้นที่วิจัย การวิจัยครั้งนี้ เก็บข้อมูลจาก วิทยาลัยพยาบาล สังกัด สถาบันพระบรมราชชนก

ขอบเขตระยะเวลาในการทำวิจัย ศึกษาการวิจัย ตั้งแต่เดือน เมษายน พ.ศ. 2564-ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ.2565

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

จากการศึกษาความหมายของการบริหารงานวิชาการ นักวิชาการสรุปไว้ว่าการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนด้านออกแบบหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนให้บรรลุตาม เป้าหมายของหลักสูตรและภารกิจของสถานศึกษา

กระบวนการบริหารงานวิชาการ

Wannasri (2014) ได้กล่าวถึง การบริหารงานวิชาการต้องมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยใช้การบริหารวงจรคุณภาพ PDCA ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน (Plan: P) เป็นการดำเนินงานเพื่อจัดเตรียมประสบการณ์แก่ผู้เรียน ได้แก่ การวางแผนงานวิชาการและการพัฒนาหลักสูตร 2)

การปฏิบัติตามแผน (Do: D) เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการสอน ได้แก่ การพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้ 3) การตรวจสอบ (Check: C) เป็นการดำเนินงานเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน ผลการเรียนรู้ และผลประเมินการสอนของผู้สอน ได้แก่ การนิเทศภายในและการวัดประเมินผล และ 4) การปรับปรุง (Act: A) เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงจากการดำเนินงานวิชาการ ได้แก่ การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ กระบวนการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารงานวิชาการโดยใช้การบริหารวงจรคุณภาพ PDCA ได้แก่ 1) การวางแผน คือ การดำเนินงานเพื่อจัดเตรียมทรัพยากรเพื่อจัดประสบการณ์และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2) การปฏิบัติตามแผน คือ การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร 3) การตรวจสอบ คือ การดำเนินงานเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูลของผู้เรียน ผลการเรียนรู้ และผลการประเมินการสอนของอาจารย์ เพื่อสรุปประเมินผลการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และ 4) การปรับปรุง คือ การดำเนินงานเกี่ยวกับการกำหนดแนวทางปรับปรุงพัฒนาผลลัพธ์จากการดำเนินงานวิชาการ

แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ความหมายของคุณลักษณะคำว่า “คุณลักษณะ” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 หมายถึง เครื่องหมายหรือสิ่งชี้ให้เห็นความดีหรือลักษณะประจำ ส่วนคำว่า “ลักษณะ” (Characteristic) หมายถึง สมบัติเฉพาะตัว สรุป คุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะเฉพาะหรือลักษณะประจำตัวที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของสถาบันการศึกษา

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

จากการศึกษาความหมายของรูปแบบ นักวิชาการกล่าวสรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง การถ่ายทอดแผนผังความคิดทางด้านหลักการ วิธีดำเนินการออกมาเป็นรูปแบบโครงสร้างที่แสดงถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ใช้อธิบายปรากฏการณ์ด้วยภาษาหรือสัญลักษณ์เพื่อให้ตนเองและบุคคลอื่นเข้าใจได้ชัดเจนมากขึ้น

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ รูปแบบ หมายถึง การนำองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันและวิธีการดำเนินงานที่สร้างขึ้นนำไปใช้พัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก

การพัฒนารูปแบบ

Suthipong (2014) ได้สรุปว่า การพัฒนารูปแบบ หมายถึง การสร้างหรือปรับปรุงสภาพของสิ่งที่มีอยู่เดิมให้มีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนา โดยผ่านกระบวนการพัฒนา 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ 2) การสร้างและการตรวจสอบความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์ 3) การทดลองใช้ และ 4) ประเมินผลการทดลองใช้ผลิตภัณฑ์

จากแนวคิดของนักวิชาการดังกล่าว สรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบเป็นการสร้างสิ่งที่มีอยู่เดิมให้มีการปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น และตรงกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยมีขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนการสำรวจสภาพและความต้องการใช้ ขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบความเหมาะสม ขั้นตอนการทดลองใช้ และขั้นตอนการประเมินผล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) ที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยคุณภาพ โดยมีขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก

ขั้นที่ 1.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบวิเคราะห์เอกสาร และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นที่ 1.2 การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามสภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก ประชากรคือวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก จำนวน 30 แห่ง ได้แก่ ผู้อำนวยการวิทยาลัย จำนวน 30 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 30 คน หัวหน้าภาควิชา 120 จำนวน และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 150 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 330 คนกลุ่มตัวอย่าง คือ วิทยาลัยพยาบาล สถาบันพระบรมราชชนก จำนวน 17 แห่ง ได้แก่ ผู้อำนวยการวิทยาลัยจำนวน 17 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 17 คนหัวหน้าภาควิชา จำนวน 66 คน และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 81 คน รวมทั้งสิ้น 181 คน โดยวิธีกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จากประชากร จำนวน 330 คน เทียบขนาดที่จำนวน 340 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 181 คน ดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) เพื่อกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างและทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นที่ 1.3 การศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก โดยการสัมภาษณ์สถาบันการศึกษาด้านพยาบาลศาสตร์ที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีด้านการบริหารงานวิชาการจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี และวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ ส่วนสถาบันการศึกษาด้านพยาบาลศาสตร์ที่ไม่ได้สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ สำนักพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นที่ 2 การยกกร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 2.1 การยกกร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก โดยนำข้อมูลจากการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 ในขั้นตอนที่ 1 มายกกร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก

ขั้นที่ 2.2 การตรวจสอบ รังรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก โดยการสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ รังรูปแบบการบริหารงานวิชาการ

ประเด็นสนทนากลุ่ม และแบบประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการฯ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา การหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก ประชากร คือ วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก จำนวน 30 แห่ง ได้แก่ ผู้อำนวยการวิทยาลัย จำนวน 30 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 30 คน และหัวหน้าภาควิชา จำนวน 120 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 180 กลุ่มตัวอย่าง คือ วิทยาลัยพยาบาล สังกัด สถาบันพระบรมราชชนก จำนวน 21 วิทยาลัย ได้แก่ ผู้อำนวยการวิทยาลัยจำนวน 21 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 21 คนและหัวหน้าภาควิชา จำนวน 81 คน รวมทั้งสิ้น 123 คน โดยวิธีกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%จากประชากร จำนวน 180 คน เทียบขนาดที่จำนวน 180 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 123 คน ดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) เพื่อกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง และทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

ผลการสร้างรูปแบบและประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก มีรายละเอียด ดังนี้

รูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 บริบทของการบริหารงานวิชาการ/หลักการ/วัตถุประสงค์/ปัจจัยสู่ความสำเร็จของรูปแบบดังรายละเอียดต่อไปนี้ 1) บริบท เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ถึงสภาพแวดล้อมของการบริหารงานวิชาการภายในวิทยาลัยพยาบาล เช่น ผู้บริหาร อาจารย์ วัสดุ อุปกรณ์ และกระบวนการบริหารงาน เป็นต้น และสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น นโยบายของสถาบันพระบรมราชชนก สภาพการเมืองและสังคม เป็นต้น เพื่อนำไปกำหนดนโยบายแผนพัฒนา โครงสร้างการบริหารและทรัพยากรการบริหาร 2) หลักการ ได้แก่ การบริหารด้วยวงจรคุณภาพ PDCA การบริหารทางการอุดมศึกษา การบริหารแบบมีส่วนร่วมและทฤษฎีระบบ โดยนำไปบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21(3) วัตถุประสงค์ดังนี้ 3.1) เพื่อให้มีแนวทางการบริหารงานวิชาการ และ 3.2) เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 และ4) ปัจจัยสู่ความสำเร็จ ได้แก่ 4.1) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ และ 4.2) องค์การแห่งการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย 1) โครงสร้างการบริหารงานวิชาการ 2) นโยบายการบริหารงานวิชาการ 3) แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาทางด้านวิชาการ และ 4) ทรัพยากรเพื่อการบริหารงานวิชาการ

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารงานวิชาการ (Process) เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก โดยใช้การบริหารด้วยวงจรคุณภาพ PDCA เป็นตัวขับเคลื่อนในการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 1) การวางแผน (Plan: P) 2) การปฏิบัติตามแผน (Do: D) 3) การตรวจสอบ (Check: C) และ 4) พัฒนาและปรับปรุง (Act: A) โดยกระบวนการบริหารงานวิชาการ 6 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการบริหารหลักสูตร ได้แก่ (1) การพัฒนาและจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะ (2) ดำเนินการนำหลักสูตรไปใช้ (3) การประเมินผลหลักสูตร และ (4) พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรโดยกระบวนการวิจัย

2) ด้านการบริหารการจัดการเรียนรู้ได้แก่ (1) การจัดทำแผนการเรียนรู้แบบผสมผสาน (2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานเน้นเทคนิคการสอนเชิงรุก (3) ตรวจสอบและประเมินผลการบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ของผู้เรียน และ (4) พัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการวิจัย

3) ด้านการบริหารการนิเทศการสอน ได้แก่ (1) การวางแผนการนิเทศโดยนำข้อมูลปัญหาการจัดการเรียนการสอนมาวิเคราะห์กำหนด วิธีการนิเทศ ผู้นิเทศ และจัดทำปฏิทินการนิเทศ (2) การดำเนินการนิเทศโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ (KM) แบบเป็นกัลยาณมิตร และรูปแบบออนไลน์ (3) ตรวจสอบและประเมินผลการนิเทศการสอน และ (4) พัฒนาและปรับปรุงการนิเทศการสอนโดยสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

4) ด้านการบริหารการวัดและประเมินผล ได้แก่ (1) วางแผนการประเมินผลตามสภาพจริง โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากผลลัพธ์การเรียนรู้และผลการประเมินทักษะศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน (2) ดำเนินการประเมินผลตามสภาพจริง (3) ตรวจสอบและประเมินผลตามวิธีการประเมินผลและเครื่องมือประเมินผลตามสภาพจริง และ (4) พัฒนาและปรับปรุงการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

5) ด้านการบริหารงานกิจการนักศึกษา ได้แก่ (1) วางแผนการโดยวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนด้านทักษะศตวรรษที่ 21 เพื่อนำมาวางแผนจัดทำโครงการพัฒนานักศึกษา (2) ดำเนินการตามโครงการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างทักษะศตวรรษที่ 21 โดยใช้รูปแบบโครงการเป็นฐาน (Project Based Learning) (3) ตรวจสอบและประเมินผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และ (4) พัฒนาและปรับปรุงโครงการพัฒนานักศึกษา

และ 6) ด้านการบริหารนวัตกรรมและเทคโนโลยี ได้แก่ (1)วางแผนเพื่อสรรหาและพัฒนาวัตกรรรมและเทคโนโลยี (2) ดำเนินการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการบริหารงานวิชาการ (3) ตรวจสอบและประเมินผลการใช้วัตกรรรมและเทคโนโลยี และ (4) พัฒนาและปรับปรุงการนวัตกรรมและเทคโนโลยี

องค์ประกอบที่ 4 ผลผลิต (Output) คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 1) ด้านความรู้ ความสามารถ 2) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และ 3) ด้านทักษะการปฏิบัติวิชาชีพ

องค์ประกอบที่ 5 ผลลัพธ์ (outcome) เป็นผลที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากผลผลิตซึ่งเป็นผลในระยะยาวของจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ได้แก่ 1) พยาบาลในศตวรรษที่ 21 มีความรอบรู้ (Literacy) ทักษะการเรียนรู้ (Skill) และความสามารถ (Ability) 2) ทักษะศตวรรษที่ 21 คือ 3Rs x 7Cs 3) ผลการขึ้นทะเบียนเพื่อรับใบประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ 4) ภาวะมีงานทำของบัณฑิตพยาบาล และ 5) ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตพยาบาล

องค์ประกอบที่ 6 ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) เป็นผลจากรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาล ในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก ซึ่งผลที่ได้จะเป็นข้อมูลย้อนกลับไปยังองค์ประกอบของรูปแบบ

ผลการประเมินความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเห็นว่ารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาล ในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และผลการประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก

รูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้าง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ นักศึกษาพยาบาล ในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์			ผลการ ประเมิน
	(\bar{X})	(S.D)	แปล	(\bar{X})	(S.D)	แปล	
ส่วนที่ 1 บริบทงานวิชาการ							
1.1 บริบทของการบริหารงานวิชาการ	4.38	0.60	มาก	4.54	0.56	มากที่สุด	ผ่าน
1.2 หลักการของรูปแบบ	4.39	0.57	มาก	4.47	0.51	มาก	ผ่าน
1.3 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4.36	0.65	มาก	4.45	0.60	มาก	ผ่าน
1.4 ปัจจัยสู่ความสำเร็จของรูปแบบ	4.45	0.62	มาก	4.62	0.55	มากที่สุด	ผ่าน
รวมเฉลี่ยส่วนที่ 1	4.39	0.52	มาก	4.51	0.48	มากที่สุด	ผ่าน
ส่วนที่ 2 ปัจจัยนำเข้า (Input)							
2.1 โครงสร้างการบริหารงานวิชาการ	4.59	0.48	มากที่สุด	4.68	0.42	มากที่สุด	ผ่าน
2.2 นโยบายการบริหารงานวิชาการ	4.48	0.56	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด	ผ่าน
2.3 แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาทางด้านวิชาการ	4.42	0.59	มาก	4.57	0.55	มากที่สุด	ผ่าน
2.4 ทรัพยากรเพื่อการบริหารงานวิชาการ	4.29	0.70	มาก	4.52	0.61	มากที่สุด	ผ่าน
รวมเฉลี่ยส่วนที่ 2	4.52	0.46	มากที่สุด	4.64	0.44	มากที่สุด	ผ่าน
ส่วนที่ 3 กระบวนการบริหารงานวิชาการ (Process)							
3.1 การบริหารหลักสูตร	4.54	0.60	มากที่สุด	4.66	0.54	มากที่สุด	ผ่าน
3.2 การบริหารการจัดการเรียนรู้	4.44	0.65	มาก	4.64	0.55	มากที่สุด	ผ่าน
3.3 การบริหารการนิเทศการสอน	4.43	0.64	มาก	4.62	0.58	มากที่สุด	ผ่าน
3.4 การบริหารการวัดและประเมินผล	4.48	0.63	มาก	4.63	0.53	มากที่สุด	ผ่าน
3.5 การบริหารงานกิจการนักศึกษา	4.43	0.70	มาก	4.58	0.57	มากที่สุด	ผ่าน
3.6 การบริหารนวัตกรรมและเทคโนโลยี	4.36	0.75	มาก	4.56	0.60	มากที่สุด	ผ่าน
รวมเฉลี่ยส่วนที่ 3	4.45	0.58	มาก	4.62	0.51	มากที่สุด	ผ่าน
ส่วนที่ 4 ผลผลิต (Output)							
4.1 ด้านความรู้ความสามารถ	4.51	0.67	มากที่สุด	4.69	0.60	มากที่สุด	ผ่าน
4.2 ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.57	0.71	มากที่สุด	4.72	0.59	มากที่สุด	ผ่าน
4.3 ด้านทักษะการปฏิบัติวิชาชีพ	4.56	0.62	มากที่สุด	4.75	0.54	มากที่สุด	ผ่าน
รวมเฉลี่ยส่วนที่ 4	4.55	0.62	มากที่สุด	4.72	0.55	มากที่สุด	ผ่าน

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก (ต่อ)

รูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์			ผลการประเมิน
	(\bar{X})	(S.D)	แปล	(\bar{X})	(S.D)	แปล	
ส่วนที่ 5 ผลลัพธ์ (Outcome)							
5.1 พยาบาลในศตวรรษที่ 21 มีความรอบรู้ (Literacy) ทักษะการเรียนรู้ (Skill) และความสามารถ (Ability)	4.34	0.73	มาก	4.59	0.64	มากที่สุด	ผ่าน
5.2 ทักษะศตวรรษที่ 21	4.36	0.70	มาก	4.58	0.61	มากที่สุด	ผ่าน
5.3 ผลการขึ้นทะเบียนเพื่อรับใบประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์	4.28	0.74	มาก	4.54	0.64	มากที่สุด	ผ่าน
5.4 ภาวะมีงานทำของบัณฑิตพยาบาล	4.60	0.65	มากที่สุด	4.66	0.58	มากที่สุด	ผ่าน
5.5 ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตพยาบาล	4.45	0.68	มาก	4.62	0.61	มากที่สุด	ผ่าน
รวมเฉลี่ยส่วนที่ 5	4.41	0.59	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด	ผ่าน
ส่วนที่ 6 ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)							
6.1 ผลของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก	4.43	0.65	มาก	4.54	0.62	มากที่สุด	ผ่าน
ภาพรวมทั้ง 6 ส่วน	4.48	0.46	มาก	4.61	0.43	มากที่สุด	ผ่าน

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก ด้านความเป็นไปได้มีผลการประเมินโดยภาพรวม มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.46) และด้านความเป็นประโยชน์ มีผลการประเมินโดยภาพรวม มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.43)

อภิปรายผล

ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก สามารถอภิปรายผล มีรายละเอียด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 บริบทของบริหารงานวิชาการ /หลักการ /วัตถุประสงค์ /ปัจจัยแห่งความสำเร็จ 1) บริบทเป็นการศึกษาและวิเคราะห์ถึงสภาพแวดล้อมของการบริหารงานวิชาการภายในวิทยาลัยพยาบาล เช่น ผู้บริหาร และกระบวนการบริหารงาน เป็นต้น และสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น นโยบายของสถาบันพระบรมราชชนก สภาพการเมืองและสังคม เป็นต้น เพื่อนำไปกำหนดนโยบาย แผนพัฒนา โครงสร้างการบริหาร และทรัพยากรการบริหาร สอดคล้องกับ Chamchoi (2018) ที่กล่าวว่าบริบทของการบริหารการศึกษาทั้งสิ่งแวดล้อมภายใน ได้แก่ ผู้สอนผู้เรียน และสิ่งแวดล้อมภายนอก ได้แก่ นโยบายของประเทศ มีผลกระทบต่อการบริหารสถานศึกษาอย่างมาก ดังนั้นผู้บริหารควรมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารให้เท่าทันกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปของการบริหารการศึกษาในปัจจุบัน 2) หลักการ ได้แก่ การบริหารโดยวงจรคุณภาพ PDCA และทฤษฎีระบบ โดยนำมาบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างให้นักศึกษาพยาบาลมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้การบริหารวงจรคุณภาพ PDCA เป็นการ

บริหารงานคุณภาพที่มีการพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องส่งผลให้บรรลุผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ส่วนการบริหารเชิงระบบที่เกิดจากปัจจัยเข้า ส่งผ่านกระบวนการ ส่งผลให้เกิดผลผลิตตามเป้าหมาย สอดคล้องกับ Wannasri (2014) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามีความสำคัญต่อคุณภาพของการจัดการศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาจึงต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้วยการบริหารวงจรคุณภาพ PDCA และใช้แนวคิดทฤษฎีเชิงระบบซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต เพื่อส่งเสริมให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 3) วัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อให้มีแนวทางการบริหารงานวิชาการ และ 2) เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 4) ปัจจัยสู่ความสำเร็จ ได้แก่ 1) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ และ 2) องค์การแห่งการเรียนรู้ เนื่องจาก ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีความรู้ ความสามารถ จะเป็นผู้ริเริ่มและกระตุ้นการพัฒนาผู้สอนและพัฒนาการเรียนการสอน ส่วนการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ทำให้คนในองค์กรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้มีการพัฒนาแนวทางการเรียนการสอน และนำไปสู่การเป็นองค์กรด้านการศึกษามีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Sinlarat (2019) กล่าวว่า ปัจจัยสนับสนุนในการบริหารการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ ความเป็นผู้นำ และการมีส่วนร่วมของคนในองค์กร เพื่อให้เกิดการคิดและทำงานร่วมกัน และทำให้คนในองค์กรเดินไปทิศทางเดียวกัน

องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยนำเข้าคือ 1) โครงสร้างการบริหารงานวิชาการ 2) นโยบายการบริหารงานวิชาการ 3) แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาทางด้านวิชาการ และ 4) ทรัพยากรเพื่อการบริหารงานวิชาการ โดยปัจจัยดังกล่าวข้างต้นถือได้ว่าเป็นปัจจัยนำเข้าที่สำคัญทำให้การบริหารงานวิชาการเกิดการขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะนโยบายการบริหารงานวิชาการ และแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาทางด้านวิชาการเป็นสิ่งสำคัญที่กำหนดทิศทางในการบริหารงานวิชาการ รวมทั้งทรัพยากรในการบริหาร ได้แก่ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ ซึ่งต่างก็เป็นปัจจัยนำเข้าไปสู่กระบวนการบริหารงานวิชาการและนำไปสู่ผลลัพธ์ขององค์กรที่คาดหวังไว้ สอดคล้องกับ Kanthong, Tuntirojwong & Vjittwanna (2016) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการบริหารสถาบันอุดมศึกษาที่เกิดจากการหลอมรวมของมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ พบว่า ปัจจัยนำเข้าในการบริหารสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และข้อมูลสารสนเทศ เช่นเดียวกับ Tumer et al. (2018) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพยาบาล พบว่า ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ นโยบายที่ชัดเจน และมีการถ่ายทอดลงสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการจัดการเรียนการสอน

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารงานวิชาการ ใช้การบริหารโดยวงจรคุณภาพ PDCA เป็นตัวขับเคลื่อนในการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นระบบเกิดการปรับปรุงพัฒนาในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ Wannasri (2014) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการด้วยกระบวนการบริหาร PDCA ทำให้เกิดการดำเนินการอย่างเป็นระบบมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเกิดประสิทธิผล เช่นเดียวกับ Phramisiri, Pimsarn & Chumworathayee (2016) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยเอกชนสู่ความเป็นเลิศ พบว่า การบริหารงานวิชาการโดยใช้การบริหารงานคุณภาพ PDCA ทำให้แนวทางการบริหารงานวิชาการเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ Prombuasri et al. (2017) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการบริหารคุณภาพที่เสริมสร้างคุณภาพการจัดการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข พบว่า การบริหารโดยวงจรคุณภาพ PDCA ส่งผลให้การจัดการศึกษามีคุณภาพเนื่องจากการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

องค์ประกอบที่ 4 ผลผลิต คือผลที่เกิดจากการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ 1) ด้านความรู้ ความสามารถ 2) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และ 3) ด้านทักษะการปฏิบัติวิชาชีพซึ่งผลผลิตที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับ Chaiwong, Sri-Ngan & Vajarintarangoon (2021) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า คุณลักษณะของผู้เรียนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ การวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการปฏิบัติงานทางวิชาชีพ

องค์ประกอบที่ 5 ผลลัพธ์ เป็นผลที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากผลผลิตซึ่งเป็นผลในระยะยาวของจุดมุ่งหมายของหลักสูตรคือพยาบาลในศตวรรษที่ 21 มีความรอบรู้ ทักษะการเรียนรู้ และความสามารถ และทักษะศตวรรษที่ 21 และผลการขึ้นทะเบียนเพื่อรับใบประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ส่วนภาวะมีงานทำของบัณฑิตพยาบาลและความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตพยาบาล เป็นการสะท้อนถึงคุณภาพของการบริหารงานวิชาการของสถาบันพระบรมราชชนก ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร ในองค์ประกอบที่ 2 ด้านบัณฑิต โดยตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติโดยประเมินผลจากผู้บัณฑิตผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ 2) การได้งานทำของผู้สำเร็จการศึกษาโดยประเมินผลจากบัณฑิตปริญญาตรีที่ได้งานทำหรือประกอบอาชีพอิสระ (Office of the Higher Education Commission, 2014)

องค์ประกอบที่ 6 ข้อมูลป้อนกลับ เป็นผลจากรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาล ในศตวรรษที่ 21สถาบันพระบรมราชชนกซึ่งผลที่ได้จะเป็นข้อมูลย้อนกลับไปยังองค์ประกอบของรูปแบบ ส่วนที่ 1 ปัจจัยนำเข้า(Input) ส่วนที่ 2 กระบวนการบริหารงานวิชาการ (Process) หากประสบความสำเร็จก็จะนำไปเป็นรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาล ในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น แต่หากมีปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินการพัฒนา ข้อมูลป้อนกลับจะไปเป็นตัวช่วยให้การปรับรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาล ในศตวรรษที่ 21สถาบันพระบรมราชชนก ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ Fridee (2016) ที่พบว่าการนำข้อมูลป้อนกลับสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติและเพื่อหาแนวทางในการปฏิบัติงานที่ดีได้ด้วย

ผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก พบว่า ผลการประเมินความเป็นไปได้ในระดับมาก และมีความเป็นประโยชน์มากที่สุด เนื่องจากผู้วิจัยให้ความสำคัญในการออกแบบและพัฒนาารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาล ในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก ดังที่ Suthipong (2014) ได้กล่าวถึงการพัฒนารูปแบบโดยผ่านกระบวนการพัฒนา 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ 2) การสร้างและการตรวจสอบความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์ 3) การทดลองใช้ และ 4) ประเมินผลการทดลองใช้ผลิตภัณฑ์ สอดคล้องกับ Eisner (1976) ได้กล่าวถึงแนวคิดของการทดสอบหรือประเมินรูปแบบโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิว่า การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จะเน้นการวิเคราะห์และวิจารณ์อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่ถูกพิจารณา เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับข้อมูลคุณภาพ ประสิทธิภาพและความเหมาะสมของสิ่งที่จะประเมิน ดังนั้นรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จึงมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ในระดับมาก และมีความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุดต่อวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ในการนำไปใช้ ซึ่งรูปแบบมี

ขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้ง่าย ผู้บริหารงานวิชาการสามารถนำไปใช้ปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรได้อย่างแท้จริง

สรุปผล

รูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาล ในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) บริบทของบริหารงานวิชาการ/หลักการ/วัตถุประสงค์ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ 2) ปัจจัยนำเข้า 3) กระบวนการบริหารงานวิชาการ 4) ผลผลิต 5) ผลลัพธ์ และ 6) ข้อมูลป้อนกลับ

ผลการประเมินความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาล ในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และผู้บริหารงานวิชาการ มีความเห็นว่า การนำรูปแบบบริหารงานวิชาการฯ ไปใช้มีความเป็นไปได้ระดับมาก และมีความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. สถาบันพระบรมราชชนกควรกำหนดนโยบายในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โดยเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม และบริหารงานคุณภาพ PDCA เป็นกลไกขับเคลื่อนในการดำเนินงาน เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาล ในศตวรรษที่ 21

2. ผู้บริหารวิทยาลัย และผู้สอนควรนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก มาพิจารณาโดยนำไปใช้ในการบริหารงานวิชาการเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน เหมาะสมกับบริบทของวิทยาลัย

3. ผู้บริหารงานวิชาการของสถาบันการศึกษาที่จัดการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์นอกสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกสามารถนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 ไปประยุกต์ใช้ตามบริบทของตนเอง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

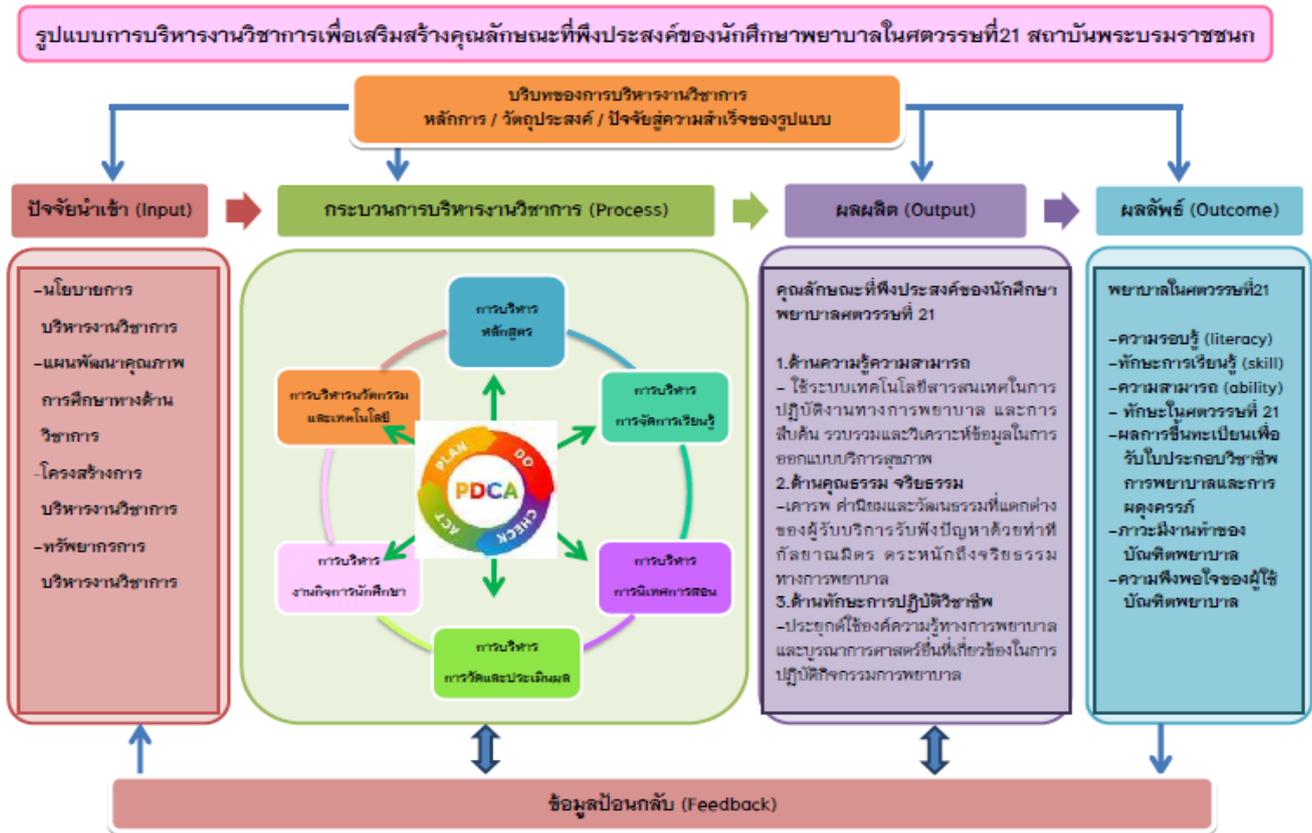
1. ควรศึกษาประสิทธิผลของการนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก ไปใช้ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก

2. ควรศึกษาการพัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก

องค์ความรู้ใหม่

รูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก เป็นรูปแบบหนึ่งของการบริหารเชิงระบบที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการบริหารงานวิชาการและผลผลิต โดยใช้การบริหารวงจรคุณภาพ PDCA เป็นตัวขับเคลื่อนใน

บริหารงานวิชาการ และรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติ ดังแผนภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก

References

- Chaiwong, N., Sri-Ngan, K., & Vajarintarangoon, K. (2021). The Model of Academic Administration of the Faculty of Nursing Rajabhat University, *Journal of MCU Peace Studies*, 9(4),1383–1395.
- Chamchoi, S. (2018). *School Administration in the Digital Era*. Chulalongkorn University.
- Chantra, R., & Sarakshetrin, A. (2017). Learning Skills in 21st Century of Nursing Students at Boromarajonani College of Nursing Suratthani. *The Southern College Network Journal of Nursing and Public Health*, 4(1). 180–190.

- Chiangkul, W. (2016). *The State of Thai Education in the year 2014/2015: How to Reform Thai Education to Keep up with the World in the 21st Century*. Office of the Education Council Secretariat.
- Eisner, E. W. (1976). Educational Connoisseurship and Criticism: Their form and Functions in Educational Evaluation. *Journal of Anesthetic Educational*, 10(3/4), 135–150.
- Fridee, R. (2016). Developing Works by Using Peer Feedback. *PULINET Journal*, 4(2),174–181.
<https://pulinet.oas.psu.ac.th/index.php/journal/article/viewFile/211/210>
- Kanthong, S., Tuntirojnowong, S., & Vijitwana, S. (2016). Development of Administration Model for Higher Education Institutions Founded on the Amalgamation of Princess of Naradhiwas University. *Princess of Naradhiwas University Journal*, 8(1),126–139.
<https://li01.tci-thaijo.org/index.php/pnujr/article/view/52664>
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3),607–610.
- Office of the Higher Education Commission. (2014). *Higher Education Internal Quality Assurance Manual 2014*. Parbpim.
- Phramsiri, R., Pimsarn, N., & Chumworathayee, N. (2016). Model of Academic Administration in Private University for Excellence. *Journal of Industrial Eduaction*,10(2),106–116.
- Prombuasri, P., Malai, C., Chaiyoyingyong, R., & Kitnopkiat, K. (2017). The Development of Quality Management Model Enhancing Educational Quality among Nursing Colleges under the Jurisdiction of Praboromarajchanok Institute Ministry of Public Health. *Journal of Nursing and Education*, 10(1),44–63.
- Sanguannam, C. (2008). *Theory and Practice in School Administration* (2nd ed.). Bookpoint.
- Sinlarat, P. (2019). *Principles of Curriculum and Teaching Management* (5th ed.). Chulalongkorn University.
- Suthipong, R. (2014). *Model of Risk Management in Sports and Recreation in Demonstration Schools under the Higher Education Commission*[Doctoral dissertation, Naresuan University].
- Tangkunan, P. (2019). *Academic Administration in School for Sustainable Development*. Mean Service Supply.
-

- The National Advisory Council on Nurses Education and Practice. (2010). Addressing New Challenges Facing Nursing Education: Solutions for a Transforming Healthcare Environment. Eight Annual Report.
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009). *21st Century Skills: Learning for Life in Our Times*. John Wiley & Sons.
- Turale, S. (2011). Preparing Nurses for the 21st Century: Reflecting on Nursing Shortages and Other Challenges in Practical and Education. *Nursing and Health Science*, 13, 229–231. DOI: 10.1111/j.1442–2018.2011.00638.x
- Turner, K., Leungratanamart, L., Reunreang, T., & Rakkwamsuk, T. (2018). Development of a Pedagogical Model to Promote 21st Century Skills of Nursing Students. *Nursing Journal of Ministry of Public Health*, 28(1),127–138.
<https://he02.tci-thaijo.org/index.php/tnaph/article/view/121758>
- Wannasri, C. (2014). *Academic Administration in Educational Institutions*. Rattanasuwan.